

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.345.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17464 Pana Posła Wiesława Krajewskiego, w sprawie pogarszającej się sytuacji demograficznej Polski oraz braku skutecznej polityki prorodzinnej państwa, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Demografia ma wielowymiarowy charakter, wobec czego wymaga holistycznego podejścia. By mierzyć się z szerokim wachlarzem współczesnych wyzwań demograficznych potrzebne są kompleksowe i skoordynowane działania, nad prowadzeniem których czuwa powołany w tym celu Międzyresortowy Zespół ds. Koordynacji Polityki Demograficznej. Jego aktywność skupia się na wymianie informacji i perspektyw, ma też przyczyniać się do usprawniania polityk publicznych, tworzonych i realizowanych w ramach poszczególnych ministerstw, umożliwiając prowadzenie polityki demograficznej w sposób spójny i maksymalnie efektywny.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) konsekwentnie realizuje się szereg inicjatyw legislacyjnych, organizacyjnych i finansowych, ukierunkowanych na wsparcie rodzin, dzieci oraz likwidację barier wpływających na poziom dzietności, wśród których wymienić należy: projekt Akademia Wsparcia, programy Aktywny Rodzic, Aktywny Maluch, Aktywny Dzienny Opiekun w Gminie, Kartę Dużej Rodziny czy kontynuację programów 800+ (do 1 stycznia 2024 r. 500+) i Dobry Start. W ramach działań na rzecz stabilności zatrudnienia Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonuje też ewaluacji kluczowych programów i aktów prawnych, by zapewnić osobom pracującym, w tym młodym, aktywny udział w tworzeniu rynku pracy. Ponadto tworzone są zachęty do aktywności zawodowej osób starszych, a w ramach reformy Państwowej Inspekcji Pracy wprowadzono narzędzia skutecznego egzekwowania Kodeksu Pracy.

Podstawową, powszechną formą wsparcia rodzin wychowujących dzieci jest program „Rodzina 800+”, którego wysokość od 1 stycznia 2024 r. zwiększono z 500 zł miesięcznie do 800 zł miesięcznie na dziecko. Kolejny instrument wsparcia dostępny jest na podstawie programu Dobry Start, który ma na celu wyrównywanie szans uczniów oraz wspomaganie rodzin w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego poprzez świadczenie dobrego startu w wysokości 300 zł przyznawane raz w roku na uczące się dziecko.

Uzupełnieniem powszechnego świadczenia 800+ jest system świadczeń rodzinnych, do których zalicza się:

- zasiłek rodzinny na dziecko wraz z odpowiednimi dodatkami do zasiłku rodzinnego;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie;
- zasiłek pielęgnacyjny;
- świadczenie pielęgnacyjne.

Warto też wspomnieć o świadczeniach z funduszu alimentacyjnego, z których korzystać może osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej po spełnieniu kryterium dochodowego, a ich wysokość zależy od bieżąco ustalonych alimentów, przy czym nie może przekroczyć kwoty 1000 zł miesięcznie.

Od 1 października 2024 r. rząd wdrożył nowy element wsparcia rodziców, tj. program Aktywny Rodzic, będący elementem kompleksowej reformy systemu wspierania opieki nad dziećmi do lat 3. Program wprowadza trzy nowe świadczenia: Aktywni Rodzice w pracy, Aktywnie w żłobku oraz Aktywnie w domu, spośród których wybierać mogą rodzice dzieci w wieku od 12 do 36 miesiąca życia.

Świadczenie „Aktywni Rodzice w pracy” kierowane jest do aktywnych zawodowo rodziców i przysługuje w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko albo do 1900 zł w przypadku dzieci z niepełnosprawnością. Z kolei z „Aktywnie w żłobku” korzystać mogą rodzice dzieci uczęszczających do żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna. Miesięczna opłata za pobyt dziecka w instytucji opieki obniżana jest o kwotę świadczenia (do 1500 zł na dziecko lub do 1900 zł na dziecko z niepełnosprawnością). Rodzice, których dzieci nie korzystają z żadnej formy opieki instytucjonalnej mogą otrzymać świadczenie „Aktywnie w domu”, wypłacane niezależnie od dochodu w wysokości 500 zł miesięcznie na każde dziecko przez 24 miesiące.

Wydatki na politykę rodzinną, na które składają się dostępne świadczenia, tj. Rodzina 800+, Dobry Start, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy, świadczenia z programu Aktywny Rodzic oraz Świadczenia Rodzinne wraz ze składkami (w tym wydatki na zasiłek dla opiekuna) w poszczególnych latach wyniosły:

- 2023 r. - 60 412,59 mln zł,
- 2024 r. - 87 839,72 mln zł,
- 2025 r. - 90 745,73 mln zł,
- I kwartał 2026 r. - 22 112,08 mln zł

Oprócz zapewnienia finansowego wspierania rodzin w MRPiPS prowadzone są działania na rzecz promowania wartości rodzinnych i upowszechniania wiedzy dotyczącej ww. instrumentów polityki rodzinnej. Jedną z przygotowywanych inicjatyw jest ogólnopolska kampania społeczna promującą rodzicielstwo.

Wszystkie prowadzone aktualnie i planowane działania komunikacyjne opierają się na analizach postaw społecznych i postrzegania rodzicielstwa. Przekaz kampanii ma odpowiadać na najczęściej wskazywane obawy i bariery dotyczące posiadania dzieci, takie jak trudności godzenia życia rodzinnego z zawodowym, poczucie bezpieczeństwa finansowego, dostępność opieki nad dziećmi czy obawy o ograniczenie niezależności i realizacji planów życiowych. Jednocześnie kampania będzie akcentować pozytywne aspekty rodzicielstwa, wskazując znaczenie trwałych relacji rodzinnych, bliskości, wzajemnego wsparcia oraz satysfakcji płynącej z wychowywania dzieci.

Kampania będzie też informować m.in. o świadczeniu wychowawczym 800+, programie Aktywny Rodzic, systemie urlopów związanych z rodzicielstwem, rozwiązaniach wspierających elastyczną organizację pracy, ochronie pracowników w okresie ciąży i rodzicielstwa oraz rozwijaniu sieci instytucji opieki nad najmłodszymi dziećmi. Przekaz będzie wskazywał, że państwo oferuje narzędzia ułatwiające łączenie obowiązków

rodzinnych z aktywnością zawodową i wspierające rodziny na różnych etapach wychowywania dzieci. Kampania będzie realizowana za pośrednictwem różnych kanałów komunikacji, aby dotrzeć do szerokiego grona odbiorców.

Wskazane działania stanowią odpowiedź na zdiagnozowane bariery wpływające na podejmowanie decyzji o zakładaniu rodziny. Aktywne rozwijanie inicjatyw prorodzinnych, wspieranie tzw. „work-life balance”, dbanie o prawa pracownicze i rynek pracy – wszystko to składa się na strategię demograficzną, której koncepcja zakorzeniona jest w rozumieniu szerokich uwarunkowań społecznego postrzegania rodzicielstwa oraz wieloaspektowego charakteru sytuacji demograficznej i składających się na nią czynników.

Uwzględniając oprócz samej dzietności też inne obszary demografii, kierownictwo MRPiPS podejmuje inicjatywy mające zaradzić zjawisku depopulacji czy związane z odpowiedzialnym zarządzaniem migracją. W resorcie rodziny realizowane są programy (również z budżetu Unii Europejskiej) mające na celu wypracowanie rozwiązań wspierających gospodarkę regionów wykazujących szczególne potrzeby w tym zakresie. Rozwój technologiczny, automatyzacja, elastyczność pracy, to kluczowe kierunki dzięki działaniom umożliwiających adaptację do zmian demograficznych.

Należy zaznaczyć, że sytuacja demograficzna jest nie tylko źródłem wyzwań i problemów, ale stanowi też impuls do opracowywania nowych, efektywniejszych i uwzględniających szeroką społeczną perspektywę form działania. Kierownictwo resortu rodziny i cały rząd mają świadomość zachodzących zmian i konsekwentnie podejmują działania, których celem jest najlepsze dopasowanie wdrażanych polityk publicznych do bieżących uwarunkowań i okoliczności.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/